

МАТЕРИЈАЛНО КРИВИЧНО ПРАВО

<https://doi.org/10.7251/CEST1524171P>

UDK 343.265:316.624-053.6(497.6RS)

**УСЛОВНИ ОТПУСТ МАЛОЉЕТНИХ УЧИНИЛАЦА
КРИВИЧНИХ ДЈЕЛА У ЗАКОНОДАВСТВУ РЕПУБЛИКЕ
СРПСКЕ****доц. др Игор Петковић***Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву; igor.petkovic@pravni.ues.rs.ba*

Сажетак: *Интересовање за статус малољетника у кривичном праву не јењава и није искључиво у вези са обавезама које преузимају национална законодавства кроз приступање конвенцијама које се баве положајем ове категорије учинилаца. Реални догађаји који су обиљежили трећу декаду овог вијека у регионалном простору актуелизовали су питање старосне границе учиниоца која подлијеже кривичној одговорности. Ова врста полемике изабацила је на површину значајан број правних питања која се односе на статус малољетних учинилаца кривичних дјела.*

У овом раду, анализираћемо одредбе које се односе на условни отпуст малољетних учинилаца кривичних дјела у кривичном законодавству Републике Српске.

Кључне ријечи: *малољетници, кривично право, условни отпуст*

**1. УВОД (ИЛИ НЕШТО О УСЛОВНОМ ОТПУСТУ И НЕШТО О
МАЛОЉЕТНИЦИМА)**

На претече могућности отпуштања учиниоца прије истека казне коју издржава указују извори из 1830. године у Француској. Сматра се да су примјенивани на ратне заробљенике (Јовашевић *et al.*, 2018.77). Претеча прогресивног система извршења казне затвора је режим чији идејни творац је био пензионисани морнарички капетан Александар Маконоки. Идеја је почивала на разликовању више фаза кроз које пролази осуђеник, на начин да се прелаз у наредну повољнију фазу издржавања затворске казне остварује испуњавањем услова у чијој основи је било добро владање, залагање на раду и пожртвованост. Сакупљајући бодове осуђеник је стицао привилегије: релативно слободно кретање и условни отпуст. Овај систем (тзв. „*mark system*“), иако није заживио јер је његов творац смијењен након четири године са мјеста управника затворске колоније на острву Норфолк, оставио је траг и сматра се основом на којој је касније настао тзв. прогресивни систем (Игњатовић, 2000, 287-289) издржавања казне затвора.

У темељу савременог законског регулисања института условног отпуста налази се спознаја о значају омогућавања осуђеном да лично учествује у својој ресоцијализацији и поправљању. Условни отпуст је практична реализација те идеје.

Условни отпуст у позитивним законодавствима је на различите начине регулисан. У домаћем законодавству постоје питања на која различите одговоре нуде правна теорија и законодавац. Тако, неријетко се поставља питање оправданости постојања административног модела одлучивања о условном отпусту (Бабић, 2021, 347) питање урачунавања времена које је осуђени провео у притвору, питање стварног „поправљања“ учиниоца као материјалне компоненте испуњености услова за давање условног отпуста итд.¹ Нема сумње да неселективна у учестала примјена овај институт кривичног права удаљава од стварне сврхе и даје оправдање ставу да условни отпуст постаје средство за одржавање дисциплине у установама за извршавање кривичних санкција, посебно у правним системима који су прихватили модел административног одлучивања о условном отпусту, као што је случај у законодавству Републике Српске.

Условни отпуст суспендује казну (Бабић, 2021, 346). У прилог овом схватању иде и чињеница да се у случају опозива условног отпуста вријеме проведено на условном отпусту не урачунава у издржану казну (Стојановић, 2009, 258).

Критике које се упућују условном отпусту нису такве природе да би довеле до преиспитивања потребе и корисности која се њиме може остварити, оне представљају мотив за побољшавање постојећих рјешења за која се законодавац определио. Бенефити овог института препознати су не само кад се ради о пунољетним учиниоцима кривичних дјела, већ је своју примјену нашао у области кривичног права која регулише положај и санкционисање малољетних учинилаца кривичних дјела.

Кривичноправни статус малољетника еволуирао је од рудиментарних облика реакције везане за период настанка државних облика до савремене лепезе различитих санкција прилагођених овој категорији учинилаца (Кнежевић, 2010, 13-17). Запајају се три етапе државне реакције на вршење кривичних дјела од стране малољетника. Првобитни облик реаговања руковођен је максимумом по којој злочиначка воља (тачније злост) замијењује недораслост, од 19. вијека наступа период у коме се основ за кривицу малољетника налази у тзв. разбору², и коначно од 20. вијека развија се савремено схватање о потреби посебног регулисања кривичноправног положаја малољетника. Данас постоји значајан број међународних конвенција и препорука чији задатак је осигуравање стварања националних прописа који ће уважити све специфичности везане за ову категорију лица. Међу најзначајнијима су: Стандардна минимална УН за примјену судских поступака према малољетницима (Пекиншка правила) из 1985. године,

¹ Више о томе вид. Стојановић, 2022, 247-255.

² Разбор је схватан као могућност разликовања добра и зла, односно забрањености и неприхватљивости предузете радње и првобитно је обухватао само интелектуалну компоненту личности малољетника. Предвиђен је као основ кривичне одговорности малољетника у Француском кривичном закону из 1810. године. О овоме више: Соковић & Бејатовић, 2009. 42.

Конвенција о правима дјетета из 1989. године, Правила УН за заштиту малолетника лишених слободе, Смјернице УН за спријечавање малолетничке делинквенције (Ријадске смјернице), Стандардна минимална правила УН за мјере алтернативне институционално третману (Токијска правила), Друштвена реакција на малолетничку делинквенцију код младих лица која долазе из породица миграната из 1989. године, Европска правила о друштвеним санкцијама и мјерилима из 1992. године, Препорука Савјета Европе о поравнању у кривичним поступцима 1999. године, итд (Бабић & Марковић, 2019, 413).

Законодавно регулисање статуса малолетника у националним законодавствима предуслов је остваривања функције кривичног права. Модернизација регулативе у овој области извршена је у Републици Српској доношењем Закона о заштити и поступању са дјецом и малолетницима у кривичном поступку („Службени гласник Републике Српске“ број: 13/2010, 61/2013 и 68/2020)³. Овај закон садржи одредбе кривичног материјалног, процесног и извршног права које се односе на малолетне учиниоце кривичних дјела, одредбе о органима који га примјењују, као и одредбе о кривичноправној заштити дјецe на чију штету је извршено кривично дјело. Њиме је прописано да ће се у примјени кривичних санкција према малолетним учиниоцима кривичних дјела предност у изрицању дати увијек блажој кривичној санкцији. То значи да се у широкој лепези законом прописаних могућности реакције предност даје прије свега алтернативним мјерама, а тек потом кривичним санкцијама: најприје мјерама упозорења, затим мјерама појачаног надзора, заводским мјерама и тек на крају казни малолетничког затвора.

Закон као границу кривичне одговорности прописује навршених 14 година живота (члан 3). Даље разликује категорију млађих (14 – 16) и старијих (16 – 18) малолетника, као и категорију млађих пунољетних лица (18 – 21 године). Ове узрасне категоризације и њихово разликовање од значаја је за законску могућност изрицања одређене врсте кривичних санкција према малолетницима. Приликом законодавног регулисања положаја малолетника могућа су два приступа: да се процјењује биопсихичка и социјална зрелост сваког малолетника понаособ без везивања за одређени узраст, или да се малолетници сврставају у одређене старосне категорије (Кнежевић, 2010, 25). Наш законодавац прихвата овај други начин одређивања статуса малолетника.

Диверзификација поступка према малолетницима законско остваривање омогућава кроз алтернативне мјере које се могу предузети према малолетнику (Стевановић & Вујић, 2018, 187-199). Дакле, и прије покретања поступка, уз испуњење законских услова, могуће је изрећи алтернативну мјеру која ће суспендовати кривични поступак. Алтернативне мјере су Полицијско упозорење и Васпитне препоруке.

³ У даљем тексту: Закон

Васпитне мјере се сматрају основним кривичним санкцијама за малољетне учиниоце кривичних дјела. За њихову примјену Закон не тражи постојање кривичне одговорности малољетника. Тежиште је на пружању заштите, бриге, помоћи и надзора, те обезбијеђењу општег и стручног оспособљавања које ће да утичу на развој и јачање личне одговорности малољетника у циљу осигуравања васпитања и правилног развоја његове личности како би се обезбиједило његово поновно укључивање у друштвену заједницу (члан 31. став 1).

Закон предвиђа три врсте васпитних мјера: 1) мјере упозорења и усмјеравања; 2) мјере појачаног надзора; 3) заводске мјере.

Условни отпуст је могућност прописана у случајевима кад су изречене заводске васпитне мјере, и то Упућивање у васпитну установу (члан 41) и Упућивање у васпитно-поправни дом (члан 42).

Заводске васпитне мјере подразумевају смјештање малољетника на одређен временски период у одговарајућу установу, у циљу његовог подвргавања трајнијем систематском третману. Материјални основ њиховог изрицања је степен васпитне запуштености малољетног учиниоца кривичног дјела и стање социјалне средине у којој се он налази (Говедарица, 2018, 62).

Заводске мјере изричу се малољетнику према коме треба предузети трајније и интензивније мјере васпитања или лијечења⁴, уз његово потпуно одвајање из дотадашње средине. Оне се примјењују као (прет)последње средство и смију трајати у границама одређеним законом само колико је потребно да би се остварила њихова сврха.

Васпитну мјеру Упућивања у васпитну установу (члан 41.) суд изриче у случајевима када је потребно малољетника издвојити из средине у којој живи, те му обезбиједити помоћ и стални надзор стручних васпитача у установи за васпитање малољетника. Малољетник ту остаје најмање шест месеци, а најдуже двије године. Суд сваких шест мјесеци разматра оправданост даљег трајања мјере, односно основа за њену обуставу или замјену неком другом васпитном мјером.

Васпитну мјеру Упућивања у васпитно-поправни дом (члан 42.) суд изриче када је малољетника неопходно издвојити из дотадашње средине и ако је потребно на њега примјенити појачане мјере и стручне програме преваспитавања. Суд посебно узима у обзир тежину и природу учињеног кривичног дјела, као и околност да ли је према малољетнику раније била изречена нека васпитна мјера или казна малољетничког затвора. Ова заводска мјера може трајати од шест мјесеци до четири године, с тим да суд сваке године преиспитује оправданост њеног даљег трајања, односно разматра постоје ли основи за њену обуставу или замјену неком другом васпитном мјером (у складу са чланом 45, став 2. тачка в) Закона).

Казна малољетничког затвора је једина казна и њу је могуће изрећи само старијем малољетнику. Њено изрицање је факултативно јер је на суду

⁴ „Лијечење“ се односи на васпитну мјеру Упућивања у посебну установу за лијечење и оспособљавање из члана 44. Закона.

процјена оправданости изрицања малољетничког затвора или изрицања васпитне мјере у конкретном случају. Уз општу сврху кривичних санкција према малољетницима Закон подвлачи специјалну и генералну превенцију (члан 31, став 2.), за разлику од васпитних мјера које су специјално превентивно усмјерене. Потребно је да се ради о кривичном дјелу за које је прописана казна затвора тежа од пет година, да постоји висок степен кривичне одговорности малољетника због чега суд стекне увјерење да због тешких посљедица дјела и високог степена кривичне одговорности није оправдано изрећи васпитну мјеру. Казна малољетничког затвора која се изриче малољетном учиниоцу кривичног дјела не може бити краћа од шест мјесеци нити дужа од пет година, а изриче се на пуне године или на мјесеце. За кривично дјело за које је прописна казна доживотног затвора или за стицај најмање два кривична дјела за које је прописана казна затвора тежа од десет година, малољетнички затвор може трајати десет година. При одмјеравању казне старијем малољетнику за кривично дјело, суд не може изрећи казну малољетничког затвора у трајању дужем казне затвора прописане за то кривично дјело, а није везан за најмању мјеру прописане казне. При одмјеравању казне малољетничког затвора старијем малољетнику суд узима у обзир све околности које утичу да казна буде мања или већа у складу са чланом 52. ст. 1. и 4. Кривичног законика, имајући првенствено у виду степен зрелости малољетника и вријеме потребно за његово васпитање и стручно оспособљавање. (члан 51. Закона).

Домаће законодавство предвиђа условни отпуст малољетних учинилаца кривичних дјела не само код казне малољетничког затвора, већ и код заводских васпитних мјера које се изричу овој категорији учинилаца. Овај институт се односи на мјеру Упућивања у васпитну установу или заводску мјеру Упућивања у васпитно-поправни дом, не и на мјеру Упућивања у посебну установу за лијечење и оспособљавање јер се она заснива стању физичког или психичког здравља и успјеху медицинског третмана према малољетнику (Симовић *et al.* 2010, 132).

У вези са могућношћу условног отпуста код васпитних мјера, постоје различити ставови о стварној оправданости и потреби оваквог законског рјешења. Ово, тим прије ако се има у виду флексибилност њихове примјене и могућност обуставе која је у директној вези са постигнутим резултатима преваспитавања малољетника (Стојановић, 2009, 349).

2. УСЛОВНИ ОТПУСТ СА ЗАВОДСКЕ МЈЕРЕ

Закон о заштити и поступању са дјецом малољетницима у кривичном поступку Републике Српске донијет 2010. године, ступио на снагу 1. јануара 2011. године, измијењен 2013. и 2020. године, у домаће законодавство увео је и могућност условног отпуста малољетних лица којима су изречене васпитне мјере заводског карактера (члан 43). Условно отпуштање малољетника, као и опозив овог условног отпуста, познавао је још Кривични законик Краљевине

Југославије али је он био везан за казну малољетничког затвора (Говедарица, 2018, 68). Накнадна законска рјешења познавала су ову могућност, уз различите услове, међутим она до ступања на правну снагу Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку није била примијењива и на васпитне мјере.

Законом су прописани формални и материјални услови чије кумулативно испуњење условљава примјену овог института. Формални услов је испуњен ако је малољетник провео најмање шест месеци у установи у којој издржава заводску мјеру која му је изречена, што је и законом најкраће могуће трајање ове мјере. Материјални услов се везује за тзв. повољну криминалну прогнозу, односно испуњеност услова постоји ако се од малољетника на основу успјеха постигнутог у васпитању може оправдано очекивати да убудуће неће неће чинити кривична дјела и да ће се у средини у којој буде живио добро понашати. Потребно је да кумулативно буду испуњена оба ова услова, и формални и материјали, како би малољетник био условно отпуштен са заводске мере која му је изречена и коју издржава.

У циљу употпуњавања сврхе санкције која је малољетнику изречена Закон прописује могућност да се према малољетнику за вријеме условног отпуста изрекне мјера појачаног надзора уз истовремену могућност примјене једне или више посебних обавеза предвиђених Законом. То могу бити сљедеће обавезе: а) да редовно похађа школу, б) да не изостаје с посла, в) да се оспособљава за занимање које одговара његовим способностима и склоностима, г) да се укључи у рад хуманитарних организација или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја, д) да се уздржи од посјеђивања одређених локала, односно приредби и клони друштва и одређених лица која на њега могу штетно утицати, њ) да се малољетник уз сагласност законског заступника подвргне стручном медицинском поступку или поступку одвикавања од дроге или других врста зависности, е) да се укључи у појединачни или групни рад у савјетовалишту за младе, ж) да похађа курсеве за стручно оспособљавање или да се припрема и полаже испите на којима се провјерава одређено знање, з) да се укључи у одређене спортске и рекреативне активности и ј) да без посебне сагласности суда не може да напусти мјесто пребивалишта или боравишта.

При избору појединих обавеза суд води рачуна о спремности малољетника да сарађује у њиховом остваривању, као и о томе да оне буду прилагођене њему и условима у којима малољетник живи. Изречене обавезе могу трајати најдуже једну годину.

У оквиру одређене обавезе малољетник може радити највише 120 часова у периоду од шест мјесеци, колико може трајати ова посебна обавеза, али тако да се не омета његово школовање или запослење и не штети његовом здрављу. Надзор над извршењем посебних обавеза врши суд, који о томе може тражити извјештај и мишљење органа старатељства.

Суд може, док траје извршење, обавезу накнадно измијенити или обуставити од извршења. Када изриче ову мјеру, суд посебно указује

малољетнику, његовим родитељима или усвојоцу, односно стараоцу да се у случају немогућности испуњења једна или више посебних обавеза могу замијенити другим обавезама, а у случају када малољетник посебне обавезе не извршава без оправданог разлога, да му могу бити изречене васпитне мјере појачаног надзора.⁵

Уколико малољетник за вријеме трајања условног отпуста учини ново кривично дјело⁶ или ако одређена мјера појачаног надзора не постиже сврху или малољетник не испуњава посебне обавезе које су му одређене уз васпитну мјеру појачаног надзора, суд може опозвати условни отпуст. Вријеме проведено на условном отпусту се неће урачунати у вријеме законског трајања изречених заводских мјера.⁷

Из законског одређења недвосмислено произилази да је опозив условног отпуста малољетника, када се изриче уз мјере заводског карактера, увијек факултативан. Непредвиђањем обавезног опозивања условног отпуста законодавац наставља да подвлачи значај и потребу посебног законодавног приступа категорији малољетних лица у материји кривичног права.

3. УСЛОВНИ ОТПУСТ ИЗ МАЛОЉЕТНИЧКОГ ЗАТВОРА

Условни отпуст малољетника, кад се ради о казни малољетничког затвора, био је познат у домаћем кривичном законодавству и и прије доношења Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку (члан 53). У теорији постоји мишљење да условно отпуштање има значајно више оправдања кад се ради о малољетним учиниоцима кривичних дјела (Говедарица, 2018, 76-77). И овдје, као и код условног отпуста уз заводске мјере, постоји неопходност испуњења два услова: формалног и материјалног. Формални услов је да је малољетник издржао најмање трећину изречене казне али не прије него што је провео шест мјесеци у установи за извршење кривичних и прекршајних санкција (што је и минимум казне малољетничког затвора), а материјални: ако се основу постигнутог успјеха извршења може оправдано очекивати да ће се на слободи добро понашати и да неће вршити кривична дјела. Материјални услов је и овдје везан за повољну криминалну прогнозу будућег понашања. „У пракси се често овај услов, осим декларативно, и не утврђује већ се условни отпуст даје осуђеном као награда за добро владање. У вези са тим,

⁵ Правилник о примјени посебних обавеза према малољетним учиниоцима кривичних дјела доноси министар Правде.

⁶ Измјена и допуна првобитног текста Закона 16/2013 која је гласила „... или прекршај јавног реда и мира са елементима насиља...“ брисана је измјенама законског текста 68/2020, вид. Симовић. М., Симовић, М. М, *Малољетници у кривичном законодавству Босне и Херцеговине*, 2015, Сарајево, Финекс

⁷ Члан 32. став 1. тачка в): Заводске мјере: упућивање у васпитну установу, упућивање у васпитно-поправни дом и упућивање у посебну установу за лијечење и оспособљавање.

условни отпуст има и функцију одржавања дисциплине, тј, он се јавља као средство којим се осуђени држе у покорности уместо да буде средство којим ће се стимулирати учешће осуђених у сопственој ресоцијализацији и поправљању. Више о стварним донетима и функцијама условног отпуста вид. З. Стојановић, Условни отпуст, проблеми и перспективе, Зборник Правног факултета у Загребу бр 1-2, 1984, стр. 185-199.“ (Стојановић, 2009, 259, ф.н. 16).⁸

У домаћој теорији итиче се схватање да условни отпуст малољетника представља алтернативну мјеру факултативног карактера (Симовић *et al.* 2015, 298).

Уз условни отпуст суд може изрећи неку од васпитних мјера појачаног надзора, уз могућност примјењивања једне или више посебних обавеза предвиђених чланом 35. Закона, једнако као и при давању условног отпуста уз заводске мјере.

Битна разлика јесте постојање обавезног опозива у случају да малољетник изврши једно или више кривичних дјела за које је изречена казна затвора преко једне године. Закон упућује на одредбе члана 48. Кривичног законика Републике Српске⁹ који прописује Опозивање условног отпуста на сљедећи начин: (1) Суд ће опозвати условни отпуст ако осуђени док је на условном отпусту учини једно или више кривичних дјела за које је изречена казна затвора преко једне године. (2) Суд може опозвати условни отпуст ако условно отпуштени учини једно или више кривичних дјела за које је изречена казна затвора до једне године. При оцјени да ли ће опозвати условни отпуст суд ће нарочито узети у обзир сродност учињених кривичних дјела, њихов значај, побуде из којих су учињена и друге околности које указују на оправданост опозивања условног отпуста. (3) Кад суд опозове условни отпуст изрећи ће казну на основу одредаба члана 56. и члана 58. став 2 овог законика узимајући раније изречену казну као већ утврђену. Дио казне коју је осуђени издржао по ранијој пресуди урачунава се у нову казну, а вријеме проведено на условном отпусту не урачунава се.¹⁰ (4) Одредбе ст. 1, 2. и 3. овог члана примјениће се и кад се условно отпуштеном суди за дјело које је учинио прије него што је условно отпуштен. (5) Ако условно отпуштени буде осуђен на казну затвора до једне године, а суд не опозове условни отпуст, продужује се условни отпуст за вријеме које је осуђени провео на издржавању казне затвора. (6) Изузетно од одредби овог члана, условни отпуст може опозвати и

⁸ Цитирани аутор овај став износи приликом разматрања условног отпуста пунољетних учинилаца, али ми сматрамо да његова истинитост није условљена узрастом учиниоца, већ да је тежиште на лицима која процјењују испуњеност услова за давање условног отпуста.

⁹ Кривични законик Републике Српске, „Службени гласник РС“. бр. 64/17, 104/18, 15/21, 89/21, 73/23.

¹⁰ У случају опозива условног отпуста вријеме проведено на условном отпусту не урачунава се у вријеме издржане казне малољетничког затвора (члан 53. став 4.)

Комисија за условни отпуст из члана 47. овог законика и под условима утврђеним прописом којим се уређује извршење кривичних санкција.

У односу на став 6. овог члана Кривичног законика на који упућује Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку, разлика је у одредби да о условном отпусту осуђеног на казну малољетничког затвора увијек одлучује суд, односно судија првостепеног суда који је донио пресуду (члан 177. став 1.). Судско одлучивање сматрамо апсолутно оправданим не само када се одлучује о условном отпусту малољетника, већ сматрамо да таква оправданост постоји и у случајевима одлучивања о условном отпусту пунољетних учинилаца кривичних дјела. У том правцу упућујемо критику и сугестију законописцу да одредбе о условном отпусту прописане Кривичним закоником Републике Српске уподоби са принципом тродиобе власти на законодавну, извршну и судску, јер постојеће законско рјешење ову подјелу не уважава.

4. ЗАКЉУЧАК

Специфичност положаја малољетних учинилаца кривичних дјела условљава законодавни приступ са томе прилагођеним институтима, који у значајној мјери представљају одступање од приступа који се има када се ради о пунољетним лицима.

Актуелизација преиспитивања положаја малољетника у кривичном праву, прије свега спуштања границе кривичне одговорности доводи до својеврсног апсурда: с једне стране све чешће се чују захтјеви за спуштањем ове границе са 14 година на млађу узрасну доб, а са друге стране проширује се лепеза мјера којима се сврха санкције према малољетницима везује за васпитавање, преваспитавање, одгој, диверзификацију поступка, итд. У постојећем поретку ствари казна малољетничког затвора је замишљена као посљедње средство. Ако је Кривично право посљедње средство када се ради о пунољетним учиниоцима кривичних дјела, може се створити апстрактна представа карактера казне малољетничког затвора као *ultima ratio* и деликатности питања о спуштању старосне границе кривичне одговорности испод навршене 14 године живота. Кривично право је систем и парцијалне измјене у том систему могу имати значајне ефекте на све његове дијелове. Може се поставити питање релације узрасне категоризације малољетних учинилаца и могућности примјене алтернативних мјера и кривичних санкција у случају евентуалног снижавања границе за кривичну одговорност. Шта ће се десити са казном малољетничког затвора? Хоће ли се изрицати млађим малољетницима? Какви ће бити услови за давање условног отпуста? Хоће ли условни отпуст и његов опозив бити факултативни у сваком случају?

Захтјеви јавности и образложења струке, у условима измјенене праксе и психосоцијалног развоја појединаца, не смију довести до исхитрених измјена законских одредаба. Мијешање узрока и посљедица као својеврсна замјена теза може да нас удаљи од реалних домета кривичног права. Овдје је

од значаја низ ванправних и криминалнополитичких питања, на која треба одговорити прије измјена које се за домаће услове могу сматрати радикалним. Ово утолико прије кад се ни постојећа законска рјешења не користе у пуном капацитету.¹¹

Законодавство Републике Српске предвиђа условни отпуст малолетних учинилаца кривичних дјела не само код казне малолетничког затвора, већ и код заводских васпитних мјера које се изричу овој категорији учинилаца.

Постојеће законско рјешење којим се прописује условни отпуст малолетних учинилаца кривичних дјела, уз остале институте материјалног кривичног права којима се регулишу питања ове категорије лица у кривичном праву, обезбијеђује механизме за примјену и остварење сврхе кривичног права (*ultima ratio*).

Литература

- Бабић, М, Марковић, И., 2019. *Кривично право, Општи дио*, 6. изд. Бања Лука: Правни факултет Универзитета у Бања Луци
- Бабић, М., 2021. *Коментар Кривичног законика Републике Српске*, 1. изд. Бања Лука: Графомарк Лакташи
- Говедарица, М., 2018. *Малолетни учиниоци у кривичном законодавству Републике Српске*, Источно Ново Сарајево: Ј.П. Завод за уџбенике и наставна средства
- Игњатовић, Ђ., 2000. *Криминологија*, 5. изд. Београд: Номос
- Јовашевић, Д., Симовић М.М., Бисић, М., Зубчевић, Ф.Ф. 2018. *Условни отпуст у праву Босне и Херцеговине*, Лакташи
- Кнежевић, С. С., 2010. *Малолетничко кривично право – материјално, процесно и извршно*, Ниш: Центар за публикације Правног факултета у Нишу
- Симовић, М, Симовић, М., *Малолетници у казненом законодавству Босне и Херцеговине*, 2015, Сарајево: Финекс
- Симовић, М., Јовашевић, Д., Митровић, Јь., Симовић, М.М., 2010. *Коментар Закона о Заштити и поступању са дјецом и малолетницима у кривичном поступку Републике Српске*, Бања Лука: Међународно удружење научних радника – AIS
- Симовић, Н. М., Јовашевић, Д., Митровић, Јь., Симовић, М. М., 2015. *Малолетничко кривично право*, 2. изд. (измијењено и допуњено), Бања Лука: Међународно удружење научних радника – AIS
- Соковић, С., Бејатовић, С., 2009. *Малолетничко кривично право*, Крагујевац: Правни факултет
- Стевановић, И., Вујић, Н., 2018. *Малолетни учиниоци кривичних дела и алтернативне кривичне санкције*, Алтернативне кривичне санкције (регионална кривична законодавства, искуства у примени и мере унапређења), Београд: Мисија ОЕБС-а у Србији, стр. 187-199
- Стојановић, З., 2009, *Кривично право, Општи део*, 12. изд. Београд: Правна књига
- Стојановић. З., 2022. *Коментар Кривичног законика*, 12. изд., Београд: Службени гласник

¹¹ О учесталости примјене неких врста санкција према малолетницима вид. Говедарица, 2018, 64. и Стевановић & Вујић, 2018, 196.

Закони

Кривични законик Републике Српске, „Службени гласник РС“ бр. 64/17, 104/18, 15/21, 89/21 и 73/23.

Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку, „Службени гласник РС“, бр. 13/10, 61/13 и 68/20.

CONDITIONAL RELEASE OF JUVENILE PERPETRATORS IN THE LEGISLATION OF THE REPUBLIC SRPSKA

Assistant professor Igor Petković, LL.D.

Faculty of Law, University of East Sarajevo, igor.petkovic@pravni.ues.rs.ba

Summary: *Interest in the status of minors in criminal law does not wane and not exclusively related to the obligations undertaken by national legislation through accession to conventions dealing with the position of this category of offenders. The real events that marked the third decade of this century in the regional area actualized the issue of the age limit of juveniles subject to criminal responsibility. This type of polemic brought to the surface a significant number of legal issues related to the status of juvenile offenders.*

In this paper, we will analyse the provisions related to the conditional release of juvenile offenders in criminal legislation of the Republic Srpska.

Key words: *juveniles; criminal law; parole*